

METAFORUM

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Fra konferanse på Færøyene 2018:
Kommunikasjon, samarbeid og relasjoner.

Systemiske kafeer og andre begivenheter.

M E T A F O R U M

NORSK MAGASIN FOR FAMILIETERAPI

Medlemsblad for Norsk forening for familierapi NFFT.

Utgis normalt fire ganger pr. år (februar, mai, august, november) med deadline den 1. måneden før planlagt utgivelse (for augustnr.: 1. juni). Opplag 1.300

REDAKSJONEN:

Kari Yvonne Kjølås. Tlf: 32 845773 / Mobil: 900 979 96

Ottar Lingjærdesvei 8, 3403 Lier

Mail: kari.kjolaas@nfft.no / kariyk@online.no

Hilde Ingebrigtsen Tlf: 950 67 545 Mail: hildeingebrigtsen@yahoo.no

Jarle Svardal: Homansbyen familievernkantor, 0352 Oslo.

Mobil: 98828378 Mail: jarle.svardal@gmail.com

NFFT: NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

Adresse: PB 51, 2011 Strømmen. (merk post: NFFT / Metaforum).

WEBSITE: www.nfft.no

STYRET I NFFT:

Kristin Sørbrøden Breda Leder

Seksjon for barne- og ungdomshabilitering Sykehuset Østfold,
Glengsgt.19, 1706 Sarpsborg. Tlf.:46936842

Mail: kristinbreda@me.com / kristin.breda@nfft.no

Kristin Helene Dahl. Styremedl. Nestleder

Familieklubben, Barne- og ungdomspsyk. seksjon, Sykehuset Telemark
HF. Ulefossveien 55, 3710 Skien. Tlf.: 40291243

Mail: kristin.helene.dahl@gmail.com / kristin.dahl@nfft.no

Lennart Lorås Styremedl. forskningskontakt.

VID høgskole, Diakonhjemmet, Postboks 184 Vinderen, 0319 Oslo

Tlf.: 22451971 Mobil: 98422113 Mail: lennart.loraas@nfft.no

Camilla Jensen Oanes, Styremedl. forskningskontakt.

ABUP, Sørlandet Sykehus, 4606 Kristiansand, Tlf.: 95724601.

Mail: camilla.jensen.oanes@sshf.no / camilla.oanes@nfft.no

Jan Stokkebekk Styremedl. Tlf.: 48200945

Bergen og omland familiekontor, Bjørnsgt. 1, 5115 Ulset

Mail: jan.stokkebekk@uib.no / jan.stokkebekk@nfft.no

Lars Ole Gjermundbo Varamedlem

Avd. for familiebehandling, Modum bad. Tlf.: 90756952

Mail: lo.gjermundbo@gmail.com lars.gjermundbo@nfft.no

Erna Henriette Dahl Tyskø Varamedlem

Koordinerende enhet – Ørland kommune. Tlf.: 41683175

Mail: ernahenriette@hotmail.com / erna.tysko@nfft.no

Astrid Flackè Varamedlem

VID høgskole, Diakonhjemmet, Postboks 184 Vinderen, 0319 Oslo

Tlf.: 48144852 Mail: astrid.flacke@vid.no / astrid.flacke@nfft.no

SEKRETARIAT:

Joe Sowerby Daglig leder / regnskaps- og medlemsansvarlig

Ungdomspsykiatrisk Klinikk, AHUS, Lørenskog

Tlf.: 416 79 801 Mail: joe@digitelling.no / joe.sowerby@nfft.no

Medlemskap i NFFT

kr. 850,- pr år.

Inkludert i prisen er

4 nummer av tidsskriftet

FOKUS PÅ FAMILIEN

&

4 nr. av medlemsbladet

METAFORUM

Samt rabatter på forenings
og andre arrangementer.

Bankkonto: 7874 05 96348

ANNONSER TIL METAFORUM

Vi tar gjerne imot annonser om det som
skjer innen feltet, som kurs, seminarer,
ledige stillinger, bokannonser, viktige
begivenheter med mer.

Prisen er:

¼ side kr. 1.250,-

½ side kr. 2.500,-

1/1 side kr. 5.000,-

Annonser til bladet legges om ønskelig
gratis ut på www.nfft.no.

Annonse kun på web Kr. 2.500,-

Annonser for kurs/seminarer med mer,
med avtale om rabatt for NFFTs medlemmer,
kan publiseres gratis i bladet og på websiden.

Send teksten på e-post til

kariyk@online.no

web-annonser: www.nfft.no

**Frister og adresser står øverst på
denne siden.**

**Bladet Metaforum styres etter
fagpressens redaktørplakat.**

Forsidebilde:

INNHALDSFORTEGNELSE PÅ NEST SISTE SIDE

Hilde

Kari Yvonne
Ansv. redaktør

Noen ganger kan det bli for mye av det gode: som med den langvarige tropevarmen her sørpå – som omsider slapp taket– og flyttet seg nordover for en stund. Vi kan ikke si annet enn at det kjentes godt med litt mer normale sommertemperaturer igjen. Midt i denne varmebølgen leste vi romanen «Blå» (2018) av Maja Lunde, hun med «Bienes historie» (2015). «Blå» var ikke like god, men høyst leseverdig – selv om den dannet et litt dystert bakteppe til tropevarmen. Det er ikke lenger tvil om at den totale gjennomsnittstemperaturen på kloden stiger – hevder ekspertene, med stadig større tyngde nå, selv om årsakssammenhengen fremdeles diskuteres. Konsekvensene er et annet aktuelt tema.

Årsakssammenhenger ja, det har vært «barnelærdom» innenfor systemteori og familierapeutisk tenkning, at vi ikke skal lete etter årsaker, ikke være lineære, men sirkulære. Et godt utgangspunkt i og for seg - når det gjelder det menneskelige, men noen ganger litt misforstått. For - jo da – det er viktig med årsaker, historisk sett – og for forståelse i den enkelte sak, sett retrospektivt, men hva en årsak (en hendelse) kan føre til i ett tilfelle kan ikke overføres til andre. Årsak og virkning er høyst relativt. Menneskelige systemer er ikke deterministiske. Mennesket er ikke maskiner. Vi oppfatter ting ulikt og reagerer forskjellig på ulike stimuli. Det er derfor viktig at vi kan gå inn et system, en kultur (familie, organisasjon, nasjon osv) uten for mange fordommer og forforståelser. *Respektfullt som en antropolog som besøker en ukjent kultur*, skrev Wencke Seltzer i sin tid. Nysgjerrig, åpen og interessert – og spørre som de små grå-tussene hos Ronja Røverdatter: Varför gör dom så her? Varför gör dom det på detta viset?

Kontekst er alt ... *Et hvert fenomen blir forståelig sett innenfor sin egen kontekst.* (fritt etter Bateson, Goolishian m.fl.) At fenomener blir forståelige betyr, vel å merke, ikke at handlinger og hendelser nødvendigvis er akseptable eller ønskelige, men at selv det mest merkelige, bisarre og fremmede kan forstås sett ut i fra aktuell kontekst. Så får vi passe oss litt da så vi ikke, ut ifra vår egen endringslyst, erfaringer og preferanser, buser inn andres kultur uten å ta på oss de antropologiske brillene. Dette er spesielt viktig for oss terapeuter – og ikke minst for par- og familierapeuter. “Fools rush in where angels fear to tread” skrev dikteren Alexander Pope (1688-1744). Utsagnet har blitt brukt av mange siden da, fra filosofer og forfattere til poeter og låtskrivere.

Og mens vi skriver dette dropper det inn stoff til bladet fra den sosialkonstuksjonistiske konferansen på Færøyene som var i april: «Communication, collaboration and relationship», fra Erna Henriette Dahl Tyskø og Sigrun Klausen, både et aktuelt reisebrev og en fin presentasjon av ekteparet Mary og Kenneth Gergen. Vi har også fått inn flere oppsummeringer fra tre systemiske kafeer denne gangen; Den ene er Stine Stockfleths oppsummering av et spennende møte mellom Anne Øfsti og Wenche Mühleisen på Litteraturhuset i Oslo: «Tabu, terapi og frydefull skam». De to andre handler om Lennart Lorås, som er medlem av NFFT-styret, og mye mer enn det – vil dere se. Disse også fra nevnte Erna Henriette og Sigrun. Vi vil også nevne her at Erna Henriette, fra styret i NFFT, har sagt seg villig til å bidra som tilskudd til redaksjonen i det som nå ser ut til å bli de siste numrene av papirutgivelsen av bladet. Siste nummer i dette formatet vil bli nr. 1-2019.

Til slutt her vil vi nevne Lynn Hoffman og hennes bortgang i en alder av 93 år. En kvinnelig bauta innen vårt felt. Familierapifeltets historieskriver. En viktig stemme. Et forbilde til etterfølgelse. Vi har et «minneord» om Lynn lenger ut i bladet. Ta vare på historien vår da dere – den systemteoretiske familierapien - i hennes ånd. Det er en betydningsfull historie vi er del av. I sin tid høyst radikal og banebrytende. Noe å være stolte av!

Med dette ønsker vi dere en fin start på et nytt semester.

Håper sommeren har gitt nye krefter og nytt pågangsmot til å møte høstens oppgaver.

Fra oss to i metaforumredaksjonen

STYRESIDEN

ORD FRA LEDER

Kristin Sørbrøden Breda
Styreleder for NFFT

For en sommer dette har vært!

Jeg håper alle NFFTs medlemmer har brukt den på best mulig måte – sluppet av, nytt varmen, vært sammen med de dere er glad i og hentet inspirasjon og krefter til fornyet innsats i hverdagen.

NFFTs styre har gjennom våren arbeidet med planlegging av våre to årlige seminarer; **Førjulsseminaret i Gamle Logen 6.-7.desember 2018** og **Årskonferansen 2019 i Bergen 7. og 8.mars**.

Førjulsseminaret vil denne gang sette fokus på recovery og familiearbeid. Ottar Ness og Larry Davidson blir hovedforelesere dag 1. Henrik Syse vil sette temaet inn en filosofisk ramme. Dag 2 får vi besøk fra tre kommuner; Kristiansand, Ørland og Oslo Vest, hvor dyktige med-arbeidere på forskjellige måter arbeider systematisk med

en systemisk praksis og en bruker- og recoveryorientert tilnærming. Her tror vi mange kan få inspirasjon og gode tips til eget arbeid. Vi håper at du og andre kollegaer lar seg friste. Se fylldig presentasjon i bladet og på nettsiden. Seminaret er åpent for alle. Påmeldingen åpner i august. Husk at det er billigere å melde seg på tidlig!

Vi gleder oss også til å reise til Årskonferansen 2019 i Bergen. Vi håper vi treffer ekstra mange medlemmer fra Bergen og Vestlandet for øvrig! **OBS! OBS!:** Medlemskonferansen og generalforsamlingen gjennomføres en mnd. senere enn vanlig; **7.-8. MARS**. Temaet blir: **Familier i krise - erfaringskunnskap og resiliens**. Foredragsholderne blir Kari Dyregrov, Michael Unger og Froma Walsh. Kanskje du er aktuell workshop-holder på årskonferansen? Meld din interesse til Kristin Dahl. Se grundig presentasjon av årskonferansen i Metaforum og på www.nfft.no. Vi håper og tror at dette blir en interessant og lærerik konferanse for dere som er medlemmer i NFFT. Vi erfarer at veldig mange synes det er fint og viktig å treffe kollegaer som har samme faglige interesse for systemisk og relasjonelt arbeid og tenkning. Meld dere på så snart påmeldingen åpner på nettsiden – «Early bird-pris» gjelder også her!

Metaforum i framtiden. Den tredje store saken for NFFTs styre dette året er, som jeg tidligere har skrevet om på denne siden, å vurdere hva som skal skje med medlemsbladet Metaforum framover. Denne saken ble lagt fram og drøftet på generalforsamlingen 2018.

På sin styresamling i juni besluttet styret enstemmig følgende:

1. NFFT gir ut Metaforum 4 ganger årlig som medlemsblad
2. Publiseringplattformen endres fra papir til digitalt format fra nummer 2 – 2019. Det vurderes mulighet for produksjon av en app som medlemmer kan logge seg på og lese bladet – både nye og gamle utgaver.
3. Bladet må også kunne leses på medlemssiden på nettsiden.
4. Redaksjonen må være sammensatt av 1 person med ansvar for layout, redigering og bladets utseende og 2 personer med ansvar for det faglige innholdet i bladet.
5. Ny redaksjon rekrutteres snarest mulig – august/september 2018 – slik at de kan starte arbeidet med å forberede og utvikle nytt blad.
6. Ny redaksjon presenterer forslag for styret om ny layout, stil og faglig innhold i bladet (og nettsiden) senest desember 2018.
7. Bladet og nettsiden må ses i sammenheng slik at det kan publiseres ferske nyheter, faglige aktualiteter og andre ting fortløpende. Viktig å skille hva som skal i blad og hva som skal på nettside.

Jeg mener dette er en riktig og framtidsrettet beslutning. Det krever uansett mye av oss som forening å gi ut et medlemsblad videre. Bladet er, som vår nåværende redaktør også har påpekt, et viktig og interessant frivillig dugnadsarbeid. Vi starter nå prosessen med å rekruttere ny redaktør og redaksjon med både faglig, journalistisk og digital kompetanse. (Se annonse i bladet og på nettsiden). Jeg er helt sikker på at vi blant våre medlemmer har engasjerte og kompetente personer som kan tenke seg et slikt arbeid framover. Ta kontakt hvis du har lyst, er nysgjerrig og vil høre nærmere om dette.

Vennlig hilsen Kristin

Reisebrev fra Færøyene:

Kommunikasjon, samarbeid og relasjoner.

Konstruktive innovasjoner i offentlige og private organisasjoner.

Erna Henriette Dahl Tyskø

Færøyene var 19. og 20. april vertskap for den store sosialkonstruksjonistiske konferansen som hadde fokus på kommunikasjon, samarbeid og relasjoner, med undertittel «Konstruktive innovasjoner i offentlige og private organisasjoner».

Målet med konferansen var å mobilisere ekspertisen, visdommen, og kreativiteten hos lærere, pedagoger, psykologer, psykiatere, terapeuter, sosialarbeidere, ledere, ansatte i skoleverket, forskere, konsulenter, politikere, og andre med interesse i sosialkonstruksjonisme, til å dele, utforske og skape nye måter å lære sammen. Konferansen ønsket å styrke relasjonene og kommunikasjon i private og offentlige organisasjoner.

Initiativtagerne bak konferansen, **Gitte Klein** og **Gro Emmertsen Lund** (bildet) satte fokus på at de fleste organisasjoner rundt om i verden fortsatt er basert på prinsipper fra den industrielle revolusjonen hvor individuelle ferdigheter er de foretrukne. Det mekaniske synet på mennesket opprettholdes dermed.

Utfordringene organisasjonene står overfor på verdensbasis, krever imidlertid tydelig kommunikasjon, samarbeid og sterke relasjoner. På konferansen ønsket initiativtagerne på bakgrunn av dette å sammen skape motivasjon, energi og å oppmuntre til kreativitet og innovasjon. På konferansen ble det delt praksiserfaringer fra ulike organisasjoner i form av plenumsforelesninger og workshops med noen av verdens mest anerkjente forelesere innen sosialkonstruksjonistiske ideer.

Professor Kenneth Gergen regnes av mange som sosialkonstruksjonismens viktigste bidragsyter. Sammen med sin kone professor Mary Gergen holdt han en glimrende plenumsforelesning. Tema for forelesningen var «Sosialkonstruksjonisme og narrativ praksis». Metaforum bringer referat fra denne forelesningen. Deres samspill, humor og glødende engasjement gjorde inntrykk på tilhørerne. Mary og Kenneth Gergen hadde gjennom hele forelesningen fokus på den samskapingen av verden som skjer når mennesker møtes, de ulike perspektivene vi bringer med oss og at ingen eier ett perspektiv eller måte å se verden på som er mer «riktig» enn andre. Dette ble understreket og forsterket med fortellinger fra parets mangeårige praksis og praktiske øvelser. Den lekenheten og humoren ekteparet viste, sammen med et tydelig faglig budskap, la et solid grunnlag for å skape endringer sammen og å dele erfaringer på konferansen på tvers av ulike profesjoner og landegrenser. Da lunchen ble annonsert kunne man allerede høre samtaler på flere språk og at nye relasjoner ble etablert.

Etter lunch dag 1 ble følgende workshops avholdt:

Ken og Mary Gergen: Relasjonell ledelse, og endringsutfordringer.

Helene Grau: Relasjonelle samtaler med mennesker som er alvorlig syke og venter på å dø

Mike Williams: Narrativ konfliktløsning i skolen

Tom Strong: ADHD – konstruert i relasjoner

Larry Espe: Innføring i metoden «Verdsettende samtaler».

Dag 1 ble avsluttet med en fantastisk middag med utsikt over Torshavn, og innslag fra tradisjonell færøysk dans, hvor også konferansedeltagerne ble invitert med.

Dag 2 ble innledet med taler både fra arrangørene og den Færøyske handels og utenriksministeren. Færøyene er med sin storslåtte natur blitt ett yndet turistmål, og etter å ha tilbrakt noen dager der er det lett å forstå. Mary og Kenneth Gergen fortsatte så med plenumforelesning hvor tema var «Relasjonelt perspektiv på praksis». Etter å ha holdt plenumsforelesning og workshop dagen før var energien fortsatt på topp hos paret som begge er over 80 år. Inspirasjon og ydmykhet er to ord jeg sitter igjen med etter å ha fått lov til å ha tett del i deres mangeårige kunnskap og brede erfaring.

Følgende workshops ble avholdt etter plenumsforelesningen dag 2:

Maja Loua Haslebo: Organisatorisk medlemskap og legitim ledelse

Helene Grau: En relasjonell tilnærming til sorg

Gro Emmertsen Lund: Forebygging av sosial ekskludering i skolen

Gitte Haslebo: Etikk og lederskap

Etter lunch holdt Larry Espe (bildet) en svært engasjerende forelesning hvor tema var å samskape optimale læringsforhold i skolen. Han delte flere erfaringer fra praksis, og var spesielt opptatt av hvor lite effektivt det er å tenke at alle elever passer inn i samme «boks». Med å se på hver enkelt elev sin unike måte å være i verden på åpnet det seg helt andre utgangspunkt for læring.

Dagen ble avsluttet med følgende Workshops:

Tom Strong: Kartlegge situasjoner for nye muligheter: Hva kan situasjonell analyse tilby terapeuter og organisasjonskonsulenter

Ken og Mary Gergen: Utfordringen med positiv aldring

Mike Williams: Konflikt coaching

Jacob Mosgaard: Narrativ og systemisk familieterapi

Konferansens faglige innhold ble avsluttet med to poster presentasjoner i hotellets lobby. En av disse stod Lennart Lorås og Sari Lindeman for. De er med i et internasjonalt pågående forskningsprosjekt hvor fokus er på etterlatte etter narkotikarelatert død. Gitte Miller Balslev sto for den andre poster-presentasjonen. Den omhandler reformering av skolesystemet i Svendborg kommune og hvordan man kan forske på dette. Hun stiller seg spørsmålet om hva som skjer når en nasjonal reform skal endre skolesystemet på lokalt nivå.

Med påfyll av ny kunnskap, nye perspektiver og nye bekjentskaper ble kofferten pakket og Gregory Bateson sin systemteori nok en gang aktualisert. «Sammen kan vi gjøre en forskjell, vi kan skape endring!»

Erna Henriette Dahl Tyskø
Leder koordinerende enhet/familiekoordinator Ørland kommune
Styremedlem NFFT
Mail: erna.tysko@orland.kommune.no

Plenumsforelesning Ken og Mary Gergen: Sosialkonstruksjonisme og narrativ praksis.

En oppsummering av Sigrun Klausen

Ekteparet Kenneth og Mary Gergen entret podiet sammen, og med lun humor introduserte Ken (som han ofte kalles) seg som den «kjedelige», og sin kone Mary som den som bringer liv til forelesningen. Sammen gjennomførte de en imponerende «forestilling» som fengslet tilhørerne fra første stund.

Ken starter med en fargerik historie om restauranten de ble invitert til da de ankom Færøyene dagen før. Restauranten hadde en Michelin stjerne, og var lokalisert langt ute i ødemarken, med fjell og sjø på alle kanter. Han fortalte at det tok fire timer å fortære atten dyre munnfuller, inklusive grillet mose fra et fuglerede. En rett var en bit, og da de spiste visste de ikke hva det var. Poenget med historien, og hva den hadde med sosialkonstruksjonisme å gjøre lovte han å røpe helt til slutt i forelesningen. Det var «the whole secret of the day», sa han.

Flere sannheter

Gergen ga oss et innblikk i uenigheter som har preget det akademiske rommet i flere århundrer når det gjelder sannhet, objektivitet og kunnskap. For å oppnå kunnskap og felles forståelse om hvordan verden egentlig «er» studerer vi den nøye, og deler våre observasjoner med hverandre. Dette er den akademiske tradisjonen vi kommer fra, sa han. Så engasjerte han salen i et eksperiment. Han delte forsamlingen inn i grupper for å beskrive rommet vi satt i: Interiørarkitekter, branninspektører, renholdere og innbruddstyver skulle beskrive rommet ut ifra sine perspektiver, og dette førte til både latter og forståelse av betydningen av ulike perspektiver på ett og samme «fenomen». Sosialkonstruksjonsisme gir oss muligheter til å forstå verden gjennom å utforske flere perspektiver og med denne øvelsen tydeliggjorde han dette. Vi konstruerer verden slik at innholdet får verdi for oss. «Sannhet» vil derfor være forskjellig innenfor forskjellige perspektiver. «Sannhet» er ikke universell. Ken Gergen viste så til at alle kan bli enige om

hva som finnes i rommet, men beskrivelsen vil endres avhengig av hvilken kultur vi kommer fra, hvilke verdier og holdninger vi har, og hvordan vi snakker om det.

Sosialkonstruksjonismen inviterer og tillater oss å si at dette er våre sannheter ut fra egne verdier og holdninger. Men vi må stille oss spørsmål om hva disse sannheter gjør for oss. Er våre sannheter undertrykkende eller diskriminerende? Gergen poengterte at vi derfor må reflektere over hva vi allerede har som sannhet, og nevnte kjønn som et eksempel. Hvor kom ideen om to kjønn fra, og kan det være flere, spurte han? I dag telles det mange flere, og hva er rett under hvilke omstendigheter? Ken reflekterte også rundt flere eksempler, som diagnosemodellen og religion, noe som nok «pirket» litt i tilhørernes egne sannheter, holdninger og verdier.

Gergen viste videre til at det er forskjellige perspektiver og kulturer innen forskning avhengig av hvilket «fag» de tilhører, og at disse ikke kjenner hverandres verdier og holdninger godt nok. Vi må være nysgjerrige på hverandre og på hverandres trossystem og virkelighetstanke. Vi lever ofte i ulike perspektiver uten å vite om det. Først når vi begynner å snakke, setter vi ord på ting som allerede er der, og vi lever våre liv i strukturer av historier. Først når vi begynner å snakke setter vi ordene sammen til en form som blir en historie, sa han, og med dette overlot han scenen til sin kone.

Narratives/historier

Mary fortalte om sitt arbeid med feministforskning og forskning på narrativer. Hun viste i den anledning til filosof og sosiolog Joseph Campell som introduserte begrepet monomyte – heltehistoriene. Heltehistorien handlet alltid om menn og deres heltegjerninger og hvordan disse historiene avdekket mønstre for kjønn og samfunnsroller. Kvinnene i historiene var alltid «tilbehør». Mary Gergen studerte derfor menn og kvinners historier gjennom å lese kjente personers biografier. Hun oppdaget at alle historiene om menn, var som heltehistoriene, men at kvinnehistoriene var annerledes. Kvinnehistoriene hadde også helteinngang, men var mer sammensatt. De ble forstyrret av blant annet kjærlighet og barn. Kvinnenes kropp var alltid involvert i historiene. Hos menn mangler alltid sammenhengen mellom kropp og historie. «Det er fasinende å tenke på hvordan historier har formet våre liv», sa Mary Gergen.

I sosialkonstruksjonistiske ideer er Narrative perspektiver et annet viktig aspekt. Kjernen i narrativ terapi er å nyskrive historien og situasjonen for å få å frem håp om nye muligheter. Hvis historiene våre lager trøbbel for oss, som for eksempel hjertesorg (som det ofte var en del av i kvinnenes historier), kan narrativ terapi og nyskriving av historien bidra til å finne håp og styrke, med fokus på ressurser og hva vi har oppnådd. Mary krydret det hele med å fortelle om en kvinnelig venn som fikk medisiner for depresjon. Etter gjentatte forsøk med narrativ terapi, holdt kvinnen seg fortsatt til medisinen og til historien om at det å være deprimert ligger til familien. Historien ga livet hennes mening og struktur. Slik kan historier «binde» deg til en spesiell sti i livet.

Narrativ megling

Mary ba oss tenke på hvordan konflikt kan oppstå i forskjellige historier. Det som er viktig i en historie, er kanskje ikke tilstede i den andre, eller kan ha forskjellige verdier. Mary Gergen viste til blant annet John Winslade, som lenge har skrevet om narrativ megling. I narrativ megling lytter megler/terapeut til de konfliktskytte historiene, men har fokus på å lete etter elementer i dem som kan være sammenfallende for de ulike historiene. Slik kan nye historier bringes fram, og mulige løsninger finnes.

Narrativ medisin

Ken Gergen overtok deretter for sin kone, og brakte oss på et øyeblikk inn i medisinen verden. Narrativ medisin gir pasienten åpning for å fortelle sin historie, for først når lege/behandler kjenner historien, er helhetlig og god behandling mulig. Gergen fortalte at «narrativ medisin» vokser i USA. Tradisjonelle legebesøk innebærer ofte mangel på direkte øyekontakt i samtalen. Det handler ofte om at legen sitter foran en PC, mens han stiller spørsmål og skriver. Sykdommen kan gjøre store omveltninger i et

Ken og Mary Gergen – fantastisk, og en opplevelse som aldri glemmes.

menneskes liv, noe som «en pille» kanskje ikke kan hjelpe med. Narrativ medisin kan derfor være med å skape mening for pasienten.

Vær nysgjerrig – og kreativ

Gergens hadde mye på hjertet, og alt kan ikke gjengis her. Likevel er det viktig å nevne deres oppfordring om å være nysgjerrige og kreative. Det kan vi gjøre ved å stille spørsmål, men også ved å hente inn nye perspektiver for å omskrive og skape rikere historier. Uansett hva vi gjør så kan vi skape noe annet – et nytt perspektiv, og dermed skape noe sammen.

Den positive kjernen

Mary Gergens siste del handlet om Appreciative Inquiry (Verdsettende samtaler/undersøkelser) (AI). AI benyttes ofte i utviklings- /endringsarbeid i organisasjoner, og en grunnleggende antakelse er at spørsmål som bidrar til å få fram historier om verdier, drømmer og håp, samt suksesser og styrker, vil føre til endring.

Dette er sosialkonstruksjonismens alternativ til den tradisjonelle problemløsningsmodellen. «Se etter den positive kjernen i organisasjonen» - sa Mary og viste til David Cooper, en av grunnleggerne av Taos Institute.

«The secret of the day»

Ken Gergen avsluttet seansen med å fortelle poenget med historien han innledet med, og hva den hadde med sosialkonstruksjonisme å gjøre - «the secret of the day» Jo, kokkens perspektiv var på hva som kan være spiselig. Han gikk derfor ut i naturen, så på mosen, og tenkte at den kanskje kunne spises? Fuglerede, kanskje det kunne spises også? Kokkens sannhet ble at det kan det!

Sigrun Klausen. MSW

Leder Ressurstjenesten, rus, psykisk helse og forebygging Ørland kommune.

Mail: sigrun.klausen@orland.kommune.no

Konferanse Færøyene April 2018

Systemisk kafé på Litteraturhuset i Oslo – juni 2018.

Lennart Lorås i samtale med Kristin Breda.

En oppsummering ved Erna Henriette Dahl Tyskø

Oslo badet også denne sommerkvelden i strålende sol. Likevel hadde ca. 50 personer tatt turen inn på Litteraturhuset for å lytte til samtalen mellom Kristin Breda og Lennart Lorås.

Til daglig jobber Lennart fulltid på Høgskolen på Vestlandet i Bergen hvor han underviser på sosionomstudiet og på videreutdanningen i familieterapi. I tillegg til dette har han en 2'er stilling som klasselærer på VID i Oslo for masterutdanningen i familieterapi og systemisk praksis. Utover å undervise veileder og underviser han flere steder i landet tillegg til at

han har skrevet og skriver en mengde artikler. Han tok sin doktorgrad på Tavistock i London i 2016 hvor han forsket på hvordan systemisk familieterapi kan brukes i BUP, og utviklet et kart over systemiske ferdigheter. For interesserte lesere se mer her:

http://www.nfft.no/media/1222/the-map-of-competences-in-systemic_therapy-lennart-loraas.pdf

Kristin er styreleder i Norsk forening for familierterapi, og jobber til daglig som leder for seksjon for barne- og ungdomshabilitering ved Sykehuset Østfold.

Kristin startet samtalen med å stille spørsmålet «hvem er jeg og hvem er du?», og la vekt på at samtalen ble samskapt mellom henne, Lennart og tilhørerne.

De som hadde funnet veien til Litteraturhuset denne kvelden ble innledningsvis tatt med til gården hvor Kristin vokste opp og hvor hennes interesse for systemisk tenkning startet. Lennart tok tilhørerne med til Steinkjer hvor han opprinnelig kommer fra og fortalte om sin lidenskapelege interesse for jakt og fiske som de siste årene har måtte vike plass for systemisk praksis og forskning som ifølge han selv tar mesteparten av døgnet våkne timer. Lennart er i dag bosatt sammen med familien sin i Bergen.

Flere av tilhørerne var studenter som Lennart hadde undervist ved VID i to år, og som hadde hatt klinisk eksamen samme dag. De hadde samlet seg ved ett bord rett over Kristin og Lennart, og med gjenkjennende nikk og latter over det Lennart fortalte var det lett å fornemme at de hadde blitt godt kjent med lærerens faglige betraktninger.

Kristin undret seg over hva det var som gjorde at Lennart ble familierapeut.

Lennart fortalte om sin vei inn i feltet via sosionomstudiet og arbeid i ulike barne- og ungdomsinstitusjoner innen barnevernet hvor han erfarte at det var lite fokus på familie og nettverksarbeid. Familien ble i liten grad sett på som en ressurs med styrker og muligheter. Han hadde en oppfatning om at det var mye å hente i familiene uansett hvor vanskelig det kunne se ut til å være. I tillegg, beskrev han, var han så heldig at han fikk Hans Christian Michaelsen som lærer da han startet på masterutdanningen i 2008. Dette var nok også avgjørende for Lennarts lidenskap for faget. Hans Christian har vært og er en stor inspirator for Lennart, og hans valg om å gå inn i academia og bruke mye av tiden sin på fagutvikling og forskning.

Lennart er tydelig på at vår oppgave som systemisk praktikere er å jakte på ressurser i familien, og at dette også bør være en holdning

vi har med oss. Lennart sitt glødende engasjement for familierterapi og systemisk praksis kom tydelig frem både igjennom de små fortellingene han fortalte fra praksis i fagfeltet og fra sin forskning.

Kristin utfordret Lennart til å komme med «kortversjon» av hvordan han forstår systemisk terapi. Systemisk er en epistemologisk måte å forstå verden på innledet han, og sa videre at det også er en terapeutisk måte å jobbe med mennesker på. Når han bruker ordet systemisk terapi mener han først og fremst individualterapi fortalte han. Man jobber relasjonelt med en klient. Når han sier systemisk familierterapi mener han når det jobbes tydelig relasjonelt med en familie rundt kreftene som både er tilstede og ikke er tilstede i familien. Som systemisk familierapeut ser man etter sammenhenger og mønstre. «Hvordan henger ting sammen i denne familien?» Videre prøver man å danne en mikrohypotese om hvordan dette ser ut, som deles med familien etter hvert. Tilnærmingen fordrer at man er naturlig undrende i språket fortsatte han. Vår kunnskap er ikke en foretrukken kunnskap foran klientens kunnskap. De er først og fremst ekspert på sitt liv. Grunnordet er systemfokus. Jeg vil løfte fokus fra individet til å se hvordan kan dette forstås på andre måter. Hvordan ser den ut for viktige andre i klientens liv? Andre stemmer bringes inn for å utvide forståelsen. Dette gjør klientenes historier eller utfordringer mer dynamisk og spennende. Systemisk tilnærming frigjør og får frem ressurser, styrker, muligheter og løsninger, og synliggjøre de foretrukne historiene klienten ikke ser selv avsluttet han til applaus fra tilhørerne

Hva var hovedfokus når du tok doktorgraden spurte Kristin om videre.

Lennart fortalte at han ved å lære mer også ble klar over hvor mye han skulle ønske han kunnet mer om. Masterstudie på VID hadde skapt ytterligere nysgjerrighet på systemisk praksis som han ønsket å utforske ved å ta en doktorgrad. Spesielt hadde Lorås blitt opptatt av det han kalte «akademisk snobberi», Med akademisk snobberi mente Lennart at det i det systemiske fagfeltet, etter hans erfaring brukes en mengde vanskelige begrep og at faget presenteres unødvendig komplisert og vanskelig.

Gjennom sitt doktorgradsarbeid ville han derfor forsøke å lage et «kart» over hvilke ferdigheter systemiske terapeuter i barne- og ungdomspsykiatrien benyttet seg av, og det beskrevet på en måte som var klinisk orientert, lettforståelig og direkte overførbart til klinisk praksis. Hans doktorgrad ble derfor på ett vis etter egen beskrivelse ett opprør mot akademisk snobberi.

«Opprøret» resulterte i «Kart over systemiske ferdigheter».

Samtalen ble avsluttet med spørsmål fra engasjerte tilhørere. Ingen tvil om at tilhørerne i salen var glade for at de hadde trukket inn i kjelleren på Litteraturhuset denne sommerkvelden.

erna.tysko@orland.kommune.no

Metaforumredaksjonen har fått inn 2 oppsummeringer fra systemisk kafe med Lennart Lorås. Vi trykker likegodt begge, da vi synes de to referatene utfyller hverandre og gir et variert bilde av denne aktuelle stemmen innenfor dagens systemiske tenkning og familierapi her hjemme.

Systemisk kafe:

«Fraukjellern», Hovde Gård – Ørland.

Lennart Lorås i samtale med Erna Henriette Dahl Tyskø.

En oppsummering ved Sigrun Klausen

Første systemiske kafe i Ørlands historie ble gjennomført med et 30 talls forventningsfulle gjester i den eksklusive og intime restauranten «Fraukjellern» (som riktignok var en frau(møkk)kjeller for noen år siden) på ærverdige Hovde Gård.

Noen av tilhørerne var kjent med systemisk praksis og konseptet systemisk kafe, mens det var lite kjent for andre. Erna startet derfor med spørsmål om hvordan Lennart vil forklarer systemisk praksis. Lennart viste i den anledning til hvordan systemisk praksis fokuserer på det systemet mennesker lever sine liv i kontra individfokuset. Systemfokuset er derfor å anse som kjernebegrepet og danner utgangspunktet for samtaler. Samtaler som gjerne utforsker hvordan systemet både kan ha vært med å skape og opprettholde vanskene. Likedan hvordan systemet er utgangspunkt for utforskingen av muligheter, begrensninger og mulige løsninger. Individuelle diagnoser eller karakteristikk er innen systemisk praksis ikke å anse som en «sannhet» om hvem mennesker er, men som forklaringer som gir mer eller mindre mening. Menneskers eventuelle diagnoser eller personlige karakteristikk skal uansett leves med i et system, ofte bestående av nær familie og venner. Vedkommendes familie og nettverk

vil derfor alltid vurderes som en relevant arena å undersøke nærmere.

Da Erna spurte om hvordan Lennart fikk interesse for faget, viste han til eget levd liv og egen familie, og et «kjempeboost» gjennom 4 års utdanning i familierapi ved VID i Oslo.

Han var fortsatt ikke utlært, sa han, og stilte derfor mange spørsmål til alle lærerne og medstudenten han hadde rundt seg – men syntes ikke han fikk tilstrekkelig gode svar. Han startet derfor i 2012 på doktorgradsstudiet i systemisk psykoterapi ved Tavistock Clinic/ East London University i London for å kunne fordype seg og finne flere «svar». Spesielt var han opptatt av å undersøke mer i detalj hvordan systemiske ideer i større grad kan integreres som en naturlig del av BUPs praksis. Som Lorås sa, så har han siden han først ble introdusert for familierapifeltet brukt det meste av døgnet våkne timer på familierapi og systemisk praksis.

«Vi er her for å forandre på meg»

Erna viste til et spørsmål som Ottar Ness, Lennarts gode venn hadde bidratt med, om hvorfor Lennart *elsker* systemisk praksis. Lennart fortalte en gripende historie om et utsagn fra en ung gutt som sammen med familien kom til time hos han i BUP. Etter de innledende rundene med «småprat» hadde Lorås spurt den unge, litt unnselige gutten om hvorfor de hadde kommet til Bup. Gutten svarte da: «*Vi er kommet hit for å forandre på meg*». De enkle ordene, som samtidig uttrykte et slikt sterkt budskap ble siden sittende som et sterkt minne. Et minne om hvor viktig det er å legge til rette for at de marginaliserte stemmene får muligheten til å bli hørt og at de mange ressursene de selv innehar og som ofte også finnes i deres familie og nettverk blir synliggjort.

Hvorfor ta doktorgrad i systemisk praksis?

Lennart sa at systemiske ideer går langt ut over familierapi og kan omsettes i enhver kontekst. Han nevnte veiledning av for eksempel politi, bankansatte som eksempler. Han syntes også det var akademisk snobberi i systemisk praksis og i psykiatrien. Fine begreper og intrikate forklaringer på veldig enkle ting gjør at faget kan skape avstand i stedet for likhet. Lorås ønsket å konkretisere de systemiske ideene og vil spre kunnskap om at det handler om så mye mer enn terapi. Å generalisere ideene, og gjøre de kjent utenfor familierapi er viktig. Utgangspunktet for Lennarts doktorgradsarbeid var derfor ønsket om å konkretisere de ofte komplisert beskrevne systemiske ideene, tilpasset barne- og ungdomspsykiatrien. For på den måten gi et lite bidrag til at systemiske ideer igjen inntar psykiatrien og for å lage et «verktøy» som kan være til hjelp for studenter, veilander og andre som arbeider med utgangspunkt i systemiske ideer, og som tidvis føler de trenger noen «kart» for å ikke rote seg bort i det kompliserte landskapet. Han viste til at familierapi blant annet har forsvunnet fra BUP Lian og i Drammen. Lorås hevdet at dette i en viss grad kan skyldes familierapiens manglende fokus på forskning. I dag er det blitt slik at fokuset på forskning er stort i BUP systemet og metoder som ikke kan vise til «gode nok» forskningsresultater ikke blir prioritert. De senere årene har

det imidlertid blitt gjennomført en mengde forskning som viser til gode resultater for systemisk praksis, men uten at dette synes å interessere systemiske praktikere. På denne måten blir ikke de mange gode forskningsresultatene kjent for psykiatrien, og dermed i stadig mindre grad benyttet eller prioritert.

Lennart sa selv om systemiske ideer tidvis har møtt mye motstand er søker tallene på familierapiutdanningene over hele landet nå svært gode. Fremtiden for familierapi og systemiske ideer ser derfor lovende om ikke rosenrød ut.

Veileder helse og oppvekst i Ørland

Lennart har i ca. et års tid undervist og veiledet en gruppe i Ørland kommune i implementering av systemisk praksis. Erna spurte hva Lennart har vært opptatt av i forbindelse med det. Han synes Ørland kommune er i gang med noe som er unikt og kunne ikke huske en så stor satsning noe sted mht. implementering av systemiske ideer. Lorås vektla at noe av det som nok er suksessfaktorene for denne implementeringsprosessen er at dette er støttet fra kommunens øverste hold og at et av fokusene har vært å få frem mangfoldet og de mange mulighetene systemisk praksis har. Det er derfor en tilnærming som kan brukes på en mengde arenaer og ikke kun i et terapirom, slik som det ofte blir misforstått som. Han viste også til det systemisk grunnlagsdokumentet som han har utviklet sammen med helse og oppvekstsektoren i Ørland, og som er tilpasset de mange ulike kontekstene som inngår i implementeringsarbeidet, samtidig som det har vært et tydelig fokus at dokumentet «ikke er skrevet i stein», men stadig tilpasset og videreutvikles, basert på brukernes tilbakemeldinger og innspill.

Lennart viste imidlertid til det han beskrev som en potensiell kjempeutfordring ved alt helsearbeid på mindre steder. Mindre steder hvor gjerne «alle kjenner til alle» og historiene og ryktene går raskt. Han var derfor opptatt av at vi må anerkjenne at vi har med oss forforståelse og fordommer i møte med andre. Han understreket samtidig at forforståelser og fordommer ikke nødvendigvis er feil i seg selv, men de blir problematiske i det øyeblikk vi ikke lenger er dem bevisst. Han var derfor svært opptatt av at

de systemiske praktikerne skulle være selv-refleksive til ens egne holdninger og være bevisst hvordan de kan være både en styrke og en utfordring. Han var også opptatt av at vi i større grad bør tørre å dele våre hypoteser med klienter, brukere osv, for på den måten fremstå transparente og ærlige. Som Lorås sa; «det meste kan deles så lenge det sies på en respektfull måte og at man er undrende. Vi har et multivers av måter å leve på, og det vil jeg ha med meg», sa han.

Alltid eller av og til...

På spørsmål fra salen om han har et fristed, eller om han ALLTID er systemisk praktiker, innrømmet Lorås at det er en utrolig vanskelig balanse-gang. Det systemiske fagfeltet tar fortsatt stor plass og er noe han bruker mye tid på. Det er derfor vanskelig å ta helt «fri», selv om han kommenterte på at behovet for fri heller ikke er like stort når han er så heldig at det systemiske fagfeltet også er hobby. Han tilsto imidlertid at han er ivrig fisker og jeger, og når elgen kommer er han ikke undrende eller stiller sirkulære spørsmål. Han sikter og skyter!

sigrun.klausen@orland.kommune.no

Erna Henriette Tyskø og Lennart Lorås på Ørland

TANKESTREKER — :

EG TRUR PÅ RELASJONANE

*Eg trur på relasjonane. Kvar skal eg rope det ut? Kvar kan eg skrive det ned?
Eg velger meg familien, individet i relasjon. Eg velger meg mennesket, eg velger historiane.
Eg velger variasjonar, mange former, fargar. Mange mosaikkbiter.
Kan eg grave ned diagnosane, evidensbasert praksis, det perfekte, og lykkelige livet?
Må eg vera tru mot «systemet»?*

*Kom – la oss sette oss saman, la oss snakka, filosofera, undras.
Livet - er som en mosaikk, eit puslespel. Utall av farger og biter.
Og ditt puslespel er forunderlig pusla inn i mitt.
La oss snakke saman så me kan få mosaikken til å bli tydeligare, bygge historien din – og min
Kva ligger gjemt i det du fortel? Kva meir kan me finna i mosaikken din? Skygger, handlinger i setningane dine ...
Skal noko endras? Godtas eller aksepteras? Læras å leva med eller brukes til å sette saman historien din,
din livsmosaikk?*

*Eg velger meg relasjonane, eg trur på dialogen, eg trur på historien,
eg trur på kraften i mennesket – mulighetene, friheten til å velge sin egen veg*

Eg velger meg relasjonane.

*Terapi er kunst, er følsomhet. Terapi er ydmykhet, respekt. Terapi er dans og mangfold.
Er eg kunstner?*

Kva meir trur eg på, som eg ikkje heilt veit om at eg trur på?

Det er så lite eg veit, men eg trur på relasjonane.

Gunvor Grødem Aamodt

LESETIPS: «En moderne familie» (2017)

Vi vil gjerne gjøre oppmerksom på denne boken - for dem som ikke allerede har fått den med seg.

«Etter førti års ekteskap bestemmer Torill og Sverre seg for å skilles. De er sytti år, nylig pensjonert - og føler seg ferdige med familieprosjektet.

Det gjør ikke deres tre voksne barn: Liv, Ellen og Håkon.

For dem er familien fremdeles et viktig omdreiningspunkt, og opphavet til deres egne verdier, valg og ambisjoner. Når foreldrene skiller seg, rokker det ved grunnlaget for hver og en av søsknene - men også ved den balansen og dynamikken som finnes i familien.

Gjennom de tre søsknenes ulike blikk, fortelles en historie om tilhørighet, oppbrudd og konsekvenser - og om hva som egentlig utgjør en familie.» skriver forlaget. Og boken handler i stor grad om dette, om hvordan søsken kan oppleve og fortelle om de samme hendelsene, den samme historien og personene i den, på svært ulikt vis. Det handler også om de yngres nåtidige liv, parforhold og valg, om barna deres og om barnløshet.

Lettlest, skarp, klok, med lun humor, og mye til ettertanke. *Metaforum red.*

Til informasjon:

Om Emosjonsfokusert Familieterapi

Reparerer familierelasjoner og fremmer motstandsdyktighet

Hva er Emosjonsfokusert Familieterapi (EFFT)?

Mange er blitt kjent med EFT- parterapi de senere årene og har hatt stor nytte av metoden i arbeid med par. Emosjonsfokusert familieterapi (EFFT) er en utvidelse av psykolog Sue Johnsons parterapimodell (EFT) Dette er ikke foreldreveiledning, men en familieterapi hvor terapeuten jobber med barn og foreldre sammen.

1.september 2017 ble Emosjonsfokusert familieterapi presentert for første gang for norske terapeuter. Det var den danske psykologen Jette Simon som underviste. Kurset ble arrangert av Norsk senter for emosjons-fokusert terapi og holdt på Radisson Blu Scandinavia i Oslo. Jette Simon er klinisk psykolog og ICEEFT sertifisert instruktør i emosjonsfokusert par- og familieterapi.

I høst blir det mulig å lære seg mer om metoden.

15.-18.oktober kommer Jette Simon tilbake og holder et fire dagers extern-ship for terapeuter og klinikere. Kurset passer både for deg som arbeider direkte med barn, unge og deres familier og for deg som jobber med familier der alle er voksne.

Selv om man til daglig jobber ut fra en annen terapimodell er det nyttig å se hvordan Jette Simon bruker her-og-nå-prosessen til å synliggjøre samspillsmønstre og hjelpe familiemedlemmene til å dele underliggende sårbarhet med hverandre på en trygg måte.

De samme prinsippene som brukes i EFT-parterapi for å skape en opplevelse av trygghet anvendes i arbeid med familier. Foreldrenes omsorgssystem og barnas tilknytningsbehov er tema som ligger under problematiske samspill mellom barn og foreldre og mellom søsken seg imellom. Også her er det følelsene som styrer familiens dans.

I Emosjonsfokusert familieterapi (EFFT) er målet å de-eskalere negative samspill, gjøre barnets tilknytningsbehov synlige for foreldre, og vekke foreldrenes omsorgssystem. Arbeidet handler også ofte om å hjelpe foreldrene til å hele de blokkeringene som hindrer dem i å la seg berøre av barnets primære følelser og respondere på de behovene som er implisitte i dem.

Fokus for terapien er å identifisere og bryte negative samspillsmønstre som skaper eller vedlikeholder vanskene familien strever med.

Hvis du ønsker å vite mer eller å melde deg på kurset, se www.seft.no

Marianne Bie
Marianne.bie@mac.com

Se også annonse på www.nfft.no

EFT-terapeut Jette Simon og noen knipper deltagere fra Masterclass-samlingen i 2017

Tabu, terapi og frydefull skam,

en samtale mellom Anne Øfsti og Wenche Mühleisen.
Litteraturhuset i Oslo 24.04.2018

Oppsummering av Stine Stockfleth.

Denne kveldens systemiske kafe, ble åpnet av Astrid Flacke fra NFFT som ønsket Anne og Wenche velkommen på en varm, personlig og opplysende måte. Hun poengterte spesielt den poetiske og overraskende tittelen på samtalen; Tabu, Terapi og frydefull Skam.

Anne Øfsti åpnet dialogen med å fortelle at det var hun som hadde forberedt samtalen, og en av forberedelsene var å si til Wenche Muhleisen at ikke skulle forberede seg. Wenche hadde gjort som hun ble bedt om, og jeg opplevde at denne strukturen skapte en spennende vitalitet i samtalen.

Anne innledet samtalen med å fortelle om to sterke minner fra sin barndom.

Det ene minnet beskrev hun som et sjokk; sjokket over at det finnes grenser, og at når hun oppdaget dem og etterspurte hvorfor hennes familie hadde akkurat de grensene, fikk hun som svar: Det er sånn det er.

Det andre minnet beskrev hun som en katastrofe fordi nå var alle grenser nådd, nå var det alvor i heimen. På kjøkkenbordet lå Aftenposten oppslått med et stort bilde av Wenche Muhleisen, naken, rødmalt og med en kjempedildo i fanget. Katastrofen var så stor at den ble unevnelig.

Anne fortalte at den vennskapelige og akademiske relasjonen mellom de to, oppstod mange år etter disse barndomsminnene, nemlig da Wenche ble Annes veileder på hennes doktorgrad. Anne, som på den tiden opplevde et samlivsbrudd, tenkte at det ville gjøre det umulig for henne å fortsette sitt doktorarbeid. Da fikk hun følgende befriende kommentar fra Wenche: «Ikke ta det så personlig!». Disse ordene kastet om på følelsen og ideen om at det å ikke få til et parforhold, er et personlig anliggende. Anne forteller at det åpnet seg et nytt rom for henne: nemlig at dette er jeg ikke alene om! Samlivsbrudd er et fenomen hun ikke trengte å skamme seg over. Hun kunne fortsette både som parterapeut, lærer og doktorand!

Anne beskriver Wenches akademiske stemme som en av de viktigste motstemmene i vår kultur. Samtidig som hun introduserer Wenches romaner for oss: Romanen hennes om sitt forhold til moren på hennes siste dager: «Jeg skulle ha løftet deg varsomt over» og romanen: «Kanskje finnes det ennå en åpen plass i verden» som handler om hennes år i et radikalt kollektiv, AAO-kollektivet (Aksjons-Analytiske-Organisasjon), i Østerrike, og om hennes fars liv og hans nazistiske ideologi.

Samtalen fortsetter om hva som utgjør forskjellen mellom en roman og den akademiske faglitteraturen. Begge har skrevet romaner og fagbøker, og de tenker det er språket som blir brukt som skaper enten den ene eller den andre sjangeren. Wenche undres på om romanspråket kan ligne på språket i en terapitime. Begge steder er det et undersøkelsesprosjekt om hva som skjer i livet. Kan det å være terapeut over et langt strekk være en lang antropologisk reise, ikke ulikt skjønnlitteraturens verker?

Er det slik at romanen favner det personlige, mens det generelle favnes i forskning? Det helt konkrete, personlige og subjektive kan likevel samtidig bli til opplevelsen: Gjennom meg flyter hele verden!

Wenche forteller at hun ser på poesien som en motkraft til det som presenteres i sakprosa. I sakprosa er det journalistiske, det generaliserende, forklarende, og de ofte konkluderende tankene som blir presentert. I poesien undersøkes det man ikke forstår, og det krever derfor et helt annet språk.

Anne sier hun har tenkt mye over hva det er som preger Wenches verker, og spør om det kan være en lengsel som er drivkraften. Lengsel etter alternativer, som en mot-stemme mot resignasjonen og tilfredsheten som hun betegner som farlig. Var det en lengsel etter en ideell tilværelse som gjorde at hun ble i AAO kollektivet i 9 år i stedet for de 12 dagene hun hadde planlagt å være der - på et kurs? Det var et kurs i Teaterkunst, friteater, som Wenche hadde meldt seg på, og ble i de 12 dagene så begeistret for livsformen i kollektivet at hun ble boende.

Wenche blir bedt om å lese et avsnitt fra romanen sin fra tida hun var ny i AAO-kollektivet, hvor alle skulle være frie, ingen skulle eie noe, alle skulle forholde seg til alle, også seksuelt. De ønsket å leve i en utopi, i et ideelt samfunn bygget på en kombinasjon av ideer fra Marxist-Leninismen og Freud og Reichs psykologiske teorier. De ville leve uten eiendom, uten seksuelle stengsler, fri seg fra sin autoritære oppdragelse og sine påførte nevroser. Wenche beskriver hvordan hun ble enormt forelsket i denne måten å leve på. De skulle leve ut en Utopi!

Wenches roman fra 2015; «Kanskje finnes det ennå en åpen plass i verden», handler om hennes erfaringer fra det radikale miljøet i AAO-kollektivet og hennes utforskning av sin fars radikale nazistiske holdninger. Hennes fars ideologi var fortiet i familien i hele Wenches barndom og ungdom. Hun forteller at hun først skjønte hvor fascistisk hennes far var, da han totalt avviste Wenches søster fordi hun hadde giftet seg med en neger (hans uttrykk). Men det var først

mange år senere, da Wenche ryddet og kom over et brev han hadde skrevet til henne på slutten av sitt liv, at hun virkelig tok til seg hans uttalelse til henne: «Wenche du forstår meg sikkert, for vi ville begge endre verden».

Det kom en erkjennelse hos Wenche om at det kunne være en forbindelse mellom AAO-kollektivets ideologi og forrige generasjons nazistiske holdninger. Hun følte plutselig skam og rødmet da hun forsto at disse ideologiene hadde en forbindelse, det var to overskridende ideologier.

Anne forteller så om sin reise med Wenche til kollektivet i Friedrichshof, hvor Wenche bodde. Kunne hvem som helst ha endt opp i et slikt kollektiv undrer de seg. Wenche forteller om en lengsel etter å finne sin flokk, og å få en «misjon», og at det var en vidunderlig følelse å ha funnet dette. Hun levde i en flokk som tenkte at de skulle kunne endre verden gjennom først å endre

mennesket gjennom en helt ny livsførsel. De hadde alle en beredskap til å tenke nytt.

Wenche forteller videre at det ikke ble mulig å leve ut det utopiske livet i det store kollektivet over lengere tid, og at usynlige prosesser endret kollektivet til mer og mer til å ligne en streng sekt, hvor lederen til slutt ble dømt bl.a. for overgrep mot barn i kollektivet.

Den dagen kom da Wenche kjempet seg ut av kollektivet, og hun følte da dyp skam over å ha levd der så lenge. Wenche sier at hun tror at mange lesere/lyttere tenker: dette kunne aldri skjedd meg!

Men Wenche mener det kan skje med oss alle, at vi ofte ikke forstår våre egne følelser i likhet med at vi ikke helt ut kan forstå systemene vi lever i. Hun sammenligner dette med ødeleggende parforhold som mange blir værende i; at man kan miste «seg selv» og at det er utrolig vanskelig å bryte ut. Kvinner og menn som har levd mange år i destruktive parforhold beskriver at de føler seg til slutt på sitt aller svakeste og fremmedgjorte. Hun sammenligner dette med erfaringene eks-sektmedlemmer forteller at de har opplevd.

Wenches siste bok: «All gjeldende fornuft» er en brevroman om lengselen etter å tenke klart, med følelsene, ikke bare fornuften. En refleksjon fra en 60 år gammel dame som må tenke alle tanker på nytt om alle livets tema. Hun mener vi alle kan bli fanget i systemtvang, gjennom ønsket om å gjøre sin plikt. Hun forteller om en dyp livsglede i sin stilling på universitetet hvor hun er professor. Hun mener at universitetets oppgave er å danne et motspråk til de gitte sannheter i trykket fra myndigheter og media, og at det å være student burde være å lære å undersøke fenomen gjennom samtaler med en litt mer erfaren person; professoren. Nå ser hun en fare i at universitetene blir foretak, noe som vil medføre at professorrollen blir en administrator og lederrolle, og studentenes fokus blir å konsumere kunnskap og samle gode karakterer. Hvor blir det da av universitetenes rolle som utopiske oaser der forskjellige fenomen og sannheter kan utforskes og overskridende tanker kan tenkes? Universitetene, på lik måte som kunsten, bør dyrke tankevirksomhet og formulere en motstemme mot de gitte sannheter.

Dagens situasjon, som er preget av frykt for klimakatastrofer, for terrorisme og krig, har igjen behov for kritisk tenking, for refleksjon over gitte sannheter og beredskap til å utforme nye utopier. Utopiske tanker innehar alltid en risiko for å gå feil, men må likevel tenkes, sier Wenche. Hvis frykten får dominere, griper vi mennesker tak i tradisjoner og det fundamentelle. Frykten fører til at rommet til å tenke fritt, stort og utopisk skrumper inn. Hun siterer Habermas som sier: «Når de utopiske oasene skrumper inn, er det fare på ferde».

Som eksempel på positive endringer i samfunnet gjennom grenseoverskridende ideer, nevner Wenche erkjennelsen av at den seksuelle revolusjon med sine utopier, dannet grunnlaget for at vi i dag lever totalt annerledes mht. kjønn, kjærlighet og familieliv enn på 60-tallet. Finnes det fortsatt åpne rom til nye overskridende ideer og tanker, er det også håp om fremtidige positive endringer?

Anne ber etter disse funderingene Wenche om å lese fra romanen. «Jeg skulle ha løftet deg varsomt

over», hvor hun beskriver de aller siste timene med sin døende mor. Det er helt stille i salen, og det virker som om alle blir berørt over teksten, som jeg opplevde setter følsomt ord på tabuiserte tema vi opplever i kontakt med døende.

Anne avslutter med å fortelle oss at når hun synes livet er vanskelig, tenker hun ofte: hvor er Wenche i dette? Hun takker også Wenche for å ha gått ut i det offentlige rommet og fortalt hvor vanskelig det er å leve med sensur, skam, sine opplevelser og tanker.

Wenche sier: Jeg gjør det for ikke å være alene med skammen.

Bøker til forlengelse av kveldens opplevelser:

Jeg skulle ha løftet deg varsomt over.	Wenche Muhleisen	2010
Si at vi har hele dagen.	Anne Øfsti.	2014
Kanskje finnes det ennå et åpent rom i verden.	Wenche Muhleisen	2015
All gjeldende fornuft.	Wenche Muhleisen	2017

stine.stockfleth@gmail.com

Her synes vi det kunne passe å sette inn redaksjonenes korte bokomtale fra 2010
- av en av de nevnte bøkene i oppsummeringen over:

«Jeg skulle ha løftet deg varsomt over»

Kjønnsforskeren Wencke Mühleisens gripende beretning om morens sykeleie og død

... Mor og datter har levd sine liv under helt ulike betingelser. Dette er en bok om å forsøke å forstå, om utilstrekkelighet, avstand og nærhet. Om å ønske at moren skal få beholde en siste rest av verdighet ...

Gyldendal 2010

OMTALE:

Denne boken kom meg nær på så mange måter: Betagende og berørende, sammensatt, slik livet er det, er denne fortellingen om en datters forhold til sin mor – og avskjeden. Vakker, sår og brutal. Gjenkjennelig. Tragisk - ja, men med fine og befriende islett av humor. Både til å gråte og le av. Mest gråte. En kjærlighetserklæring. Erttertenksomt, med kloke spørsmål. Noen passasjer rent poetiske. Knapt og skarpskåret språk. Boken anbefales lest i ett strekk. Den er kort nok – og den fortjener det.

Kari Yvonne Kjølås

TIL MINNE

Nok en nestor fra familiefeltet er gått bort.

Lynn Hoffman, (sept. 1924 - des. 2017).

Hun døde av lungebetennelse - 93 år gammel.

Lynn var amerikansk sosialarbeider og familierapeut, forfatter og historiker innen familierapifeltet.

Hun har vært redaktør i Family Process og Journal of Marital & Family Therapy. Fram til hun pensjonerte seg i 2000 var hun bl.a. tilknyttet Ackerman Instituttet.

Selv møtte jeg Lynn i 1996, som hovedforeleser, på et av Bergens-seminarene (arrangert av Bjørgvinkontoret). Jeg skulle intervju den lavmælte, høye og flotte damen etter den første dagen. Det var det flere som ønsket – og da det til slutt ble min tur avtalte vi å møtes på hennes hotellrom. Hun satt på sengen og var tydelig sliten etter den lange dagen. Hun gjorde sterkt inntrykk på meg, men noe godt intervju ble det ikke. Jeg var nervøs og surret det hele til med en sammenblanding av årstall, aktuelle artikler og bøker, og mistet tråden. Jeg ville så gjerne få formidlet til henne hvor mye hennes bok «Foundation of family Therapy» 1981 – og Exchanging Voices: A Collaborative Approach to Family Therapy 1993 og helt spesielt artiklene «Mot en ny epistemologi» og «Beyond Power and Control» 1985 - hadde betydd for meg i min faglige utvikling og tenkning, men som sagt – det gikk litt i ball. Hun hjalp meg vennligsinnet videre – og vi ble enige om at jeg først og fremst skulle skrive fra det hun hadde å formidle fra scenen disse to dagene. (Metaforum 4-1996). Jeg har ikke tenkt over det før, at hun faktisk var 72 år allerede den gangen - for 22 år siden. Like gammel som jeg er nå. Hun virket på en måte tidløs, og hun gjorde en flott innsats på seminaret.

Lynn er fremdeles ett av mine forbilder, denne formidleren av det systemiske familierapifeltets historie. Hennes velkommen til - og vurdering av - stadig nye «trender» og tenkning innen familierapi; Fra annenordens tilnærming og sosialkonstruksjonistisk teori til Ikke-vitendeposisjoner og inkludering av narrativ tenkning, for å nevne noe. Hennes tro på viktigheten av maktfordeling, det respektfulle og det relasjonelle har vært gjennomgående.

Så ja - *la oss legge makt og kontroll bak oss* i hennes ånd, spesielt i møtet med de som kommer til oss med sine mangfoldige historier og erfaringer. Det er godt å vite at hun tilbrakte sine siste timer sammen med sin livsledsager Ed McAvoy.

Takk til Lyn Hoffman for alt hun har bidratt med til berikelse av vårt fagfelt.

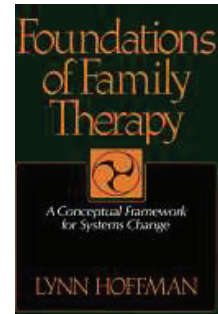
Metaforumredaksjonen, ved Kari Yvonne Kjøllås

Det ligger noen fine videoer på YouTube om Lynn Hoffman. Vi gjør spesielt oppmerksom på videoen «All Manner of Poetic Disobedience» (2017) med familierapeut Christopher Kinman. Nydelig, lærerik, historisk og høyst aktuell.

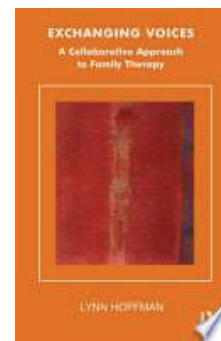
På YouTube ligger også Harlene Andersons minnetale til Lynn.

«La oss legge makt og kontroll bak oss»

1981

1993

“A not Knowing Position is not the same as a Know nothing position”

Lynn Hoffman

Det lyriske hjørnet:

STEMMENE INNI

Hvem er du som spør og snakker inne i mitt hode?
Som av og til syns jeg er bra og av og til kan ingenting
Du synger fine sanger så jeg knapt kan tro det
og andre dager stamper tunge rytmer rundt og rundt i ring

Hvem er du som hvisker meg i øret at min elskede er vakker?
Når jeg har glemt å si det, så du kjenner deg usynlig og grå
som låner meg litt ydmykhet, sånn at jeg bøyer meg og takker
og betror meg dine hemligheter når jeg ikke kan forstå

Livet star aldri stille
hvisker en vind og fyker av sted
hvis stemmene slutter a spille
har den reist uten å ta meg med

Hvem er du som spinner meg i gyldne drømmer når jeg sover?
og andre netter sier samme setning om og om igjen
Som noen dager kan og vet og følger bare dine egne lover
og når jeg kjenner etter midt i stormen, vet hvem som er min venn

Livet står aldri stille
hvisker en vind og fyker av sted
hvis stemmene slutter a spille
har den reist uten å ta meg med

....

Anne Grete Preus

NB ang. adresseforandringer:

Send endringer i post- og epost-
adresse til NFFT's daglige leder

Joe Sowerby:

joe.sowerby@nfft.no

Omadressering av post, som bl.a.
Metaforum og FOKUS på familien,
medfører unødvendige og store
omkostninger for foreningen.

Takk for hjelpen

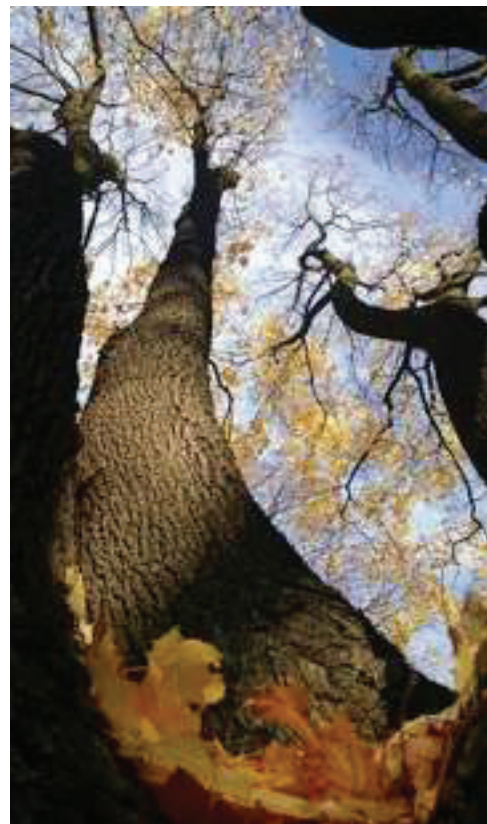
Systemisk quiz 3-18.

- 1: Hvem skrev: "Fondation of family therapy" i 1981?
- 2: Hvem har skrevet sangen: «To små planeter i hvert sitt univers...» ?
- 3: Hvem laserte begrepet: «Språkspill»?
- 4: Hvem har skrevet: «Åpen dialog i relasjonell praksis» (2013)?
- 5: Hvem er dette? (Kjent psykolog. En veteran i NFFT) ↓

Tegn. Magnus Ringborg

Svar på nest siste side.

Bilde: Ragnhild Norwich

Norsk Forening for Familieterapi (NFFT) søker ny redaktør og redaksjon til sitt medlemsblad Metaforum.

Styret i NFFT har besluttet at medlemsbladet, som hittil har vært utgitt på papir og sendt til medlemmene 4 ganger pr år, fra 2019 kun skal utgis på digital plattform.

Vår dyktige og trofaste redaktør og redaksjonen gjennom svært mange år takker av med siste utgave av bladet 1-19.

Vi søker deres etterfølgere til å videreføre og videreutvikle et fagmedlemsblad for vår nasjonale interesseforening for familieterapi.

Er du familieterapeut med kjærlighet for faget og interesse for og kunnskap om journalistikk og digitale medier?

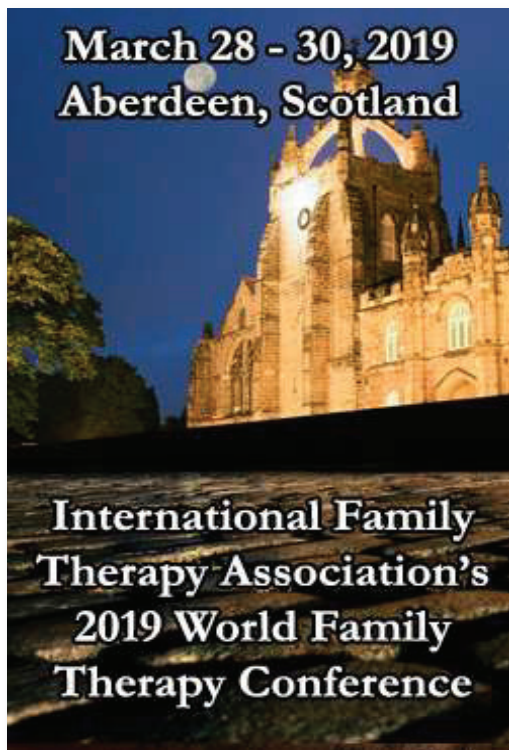
Har du lyst til å gjøre en viktig frivillig dugnadsjobb for foreningen?

Redaktøroppdraget vil bli honorert. Redaksjonsmedlem med design/ digital kompetanse kan også bli honorert, i hvert fall i en oppstartsperiode.

Vi satser på å få på plass ny redaksjon i løpet av september/ oktober slik at redaksjonen i samarbeid med NFFTs styre kan legge plan for videre drift, digital plattform og redaksjonell linje og forberede første digitale utgivelse mai 2019.

Høres dette interessant ut? Send søknad med CV til kristin.breda@nfft.no innen 10.09.18.

For info om vervet kan Styreleder Kristin S. Breda kontaktes på Mail eller tlf. 46936842.

Se <http://ifta-familytherapy.org/> eller gå inn via www.nfft.no – Lenker til søsterforeninger

Norsk Forening for Familieterapi inviterer til ÅRSKONFERANSE OG GENERALFORSAMLING BERGEN 7. og 8. mars 2019

Foto: Suman Mishra

Familier i krise - erfaringskunnskap og resiliens

Årets foredragsholdere

Kari Dyregrov
Kriserammedes erfaringer
"når lynet slår ned"

Michael Unger
The Varied Patterns of Family
Resilience in Challenging Contexts

Froma Walsh
"Strengthening Resilience in Families
Facing Crisis and Challenge"

Ønsker du å holde workshop? Påmelding sendes Kristin H. Dahl: kristin.helene.dahl@gmail.com

Det blir arrangert Systemisk Kafé i Bergen, onsdag 6.mars.

Påmelding og Informasjon

Påmelding via www.nfft.no
Frist for påmelding : 20 februar 2019

STED:

Grand Hotell Terminus
Zander Kaaes gate 6, 5015 Bergen.
Tlf: 55 21 25 00.
booking@grandterminus.no

Grand Hotell Terminus tilbyr hotellrom for kr.
890 pr døgn i enkeltrom og Kr 1090 per døgn
i dobbeltrom. Inkludert frokost.
Oppgi referanse: Block ID 4185987

PRISER FOR 2 DAGERS KONFERANSE:

Konferanse inkl lunsjer og kaffepauser.
Kr 3600,- Ved påmelding innen 15.01.19
Kr. 4100,- Ved påmelding fra og med 15.01.19
Torsdagens middag bestilles separat, kr. 595.

Deltagelse på konferansen forutsetter
enten medlemskap i NFFT eller de
nordiske familierapiforeningene.

Generalforsamling:

Generalforsamlingen er NFFTs øverste styreorgan. Her behandles saker av prinsipiell art vedrørende foreningens drift og valg av styre.

Medlemskap:

Medlemskap koster kr 850,- pr år.
Inkludert er abonnement på NFFTs medlemsblad Metaforum og Fokus på Familien. (Nordisk tidsskrift for familie og relasjonsarbeid)

Dr. Kari Dyregrov, er professor ved Fakultet for helse- og sosialfag ved Høgskulen på Vestlandet, og prof. II ved Senter for Krisepsykologi, UiB. Før hun ble sosiolog arbeidet hun som fysioterapeut i 13 år i klinikk, undervisning og forskning. Som sosiolog har hun ledet en rekke forskningsprosjekt om pårørende ved alvorlig sykdom og etterlatte ved traumatisk død i 25 år, blant annet etter Utøya terroren 2011. Basert på brukerforskning har K. Dyregrov gått i bresjen for en offentlig «outreach approach» der hjelpeapparatet må strekke seg ut mot kriserammede og ikke forvente at den vanlige pasient-lege modellen for egenhenvendelse om hjelp fungerer. På bakgrunn av hennes dr. arbeid *The loss of a child by suicide, SIDS, and accidents: Consequences, needs and provisions of help*, tok hun initiativet til å etablere organisasjonen LEVE for selvmordsetterlatte. For dette og annet arbeid på selvmordsfeltet fikk K. Dyregrov den internasjonale Farberow prisen. Hun er en ettertraktet foredragsholder og har en rekke tidsskrifts- og bokpublikasjoner, deriblant bøkene *Sosial nettverksstøtte ved brå død – hvordan kan vi hjelpe?*; *Mestring av sorg*; og *Etter selvmordet*. Dyregrov er p.t. prosjektleder for END - et landsdekkende prosjekt om etterlatte ved narkotikarelatert død.

Tittel på foredrag;

Kriserammedes erfaringer " når lynet slår ned".

Professor Kari Dyregrovs foredrag vil ta utgangspunkt i hennes 25 årige forskning og møter med mennesker i krise. Hun vil formidle hvordan mennesker som har opplevd at «lynet har slått ned» beskriver opplevelsen av å miste en av sine kjære i traumatisk død, trusselen om død, og å leve med alvorlig sykdom. Videre vil Dyregrov presentere akkumulert brukerkunnskap om hvilke psykososiale og familiekonsekvenser slike erfaringer får for de kriserammede. Likedan hvordan de opplever å møtes av sosial- og helsevesen. Avslutningsvis vil hun formidle hvilken type hjelp og støtte de kriserammede ønsker seg. Familierapi er ofte savnet. Brukernes stemmer løftes frem gjennom eksempler fra studier om kreftrammede familier, plutselig barnedød, terroren 22. juli, traumatiske dødsfall som mord, ulykker og selvmord.

Dr. Froma Walsh er familieterapeut og sosialarbeider fra Chicago USA. Hun er en ledende verdens autoritet på familie resiliens. Dr. Walsh har vært president i American Family Therapy Academy og tidligere redeaktør i Journal of Marital and Family Therapy. Hun har utgitt over 13 fagbøker til en rekke språk og har mottatt flere priser for sine faglige bidrag til det systemiske fagfelt av den Amerikanske psykologforeningen (Presidential Award and Division 43 Family Psychology), og fra American Family Therapy Academy og American Association for Marriage and Family Therapy.

Tittel på foredrag;

“Strengthening Resilience in Families Facing Crisis and Challenge”.

I foredraget vil fokuset være på hvordan familieterapeuter kan bidra til å styrke familien i kriser, basert på kunnskap om hvordan «normale» familier (som ikke er i kontakt med hjelpeapparatet) bruker sin motstandskraft for å overkomme utfordringer og kriser. Hennes familieresiliens perspektiv har flyttet fokus til iboende ressurser i familien fremfor fokuset på problemer i lys av «den dysfunksjonelle familien». Familie resiliens er anvendt i forskning i forhold til komplisert sorg arbeid, separasjon/skilsmiss, fatigdom/arbeidsløshet, og sårbare familier i ulike kontekster. [«Normal Family Processes: Diversity and Complexity» \(Walsh, 2016\)](#) og [Strengthening family resilience \(Walsh, F. 2016b\)](#).

Dr. Michael Ungar er direktør for Resilience Research Centre i Canada og en av verdens mest innovative bidragsytere til forskning på og forståelsen av resiliens. Han er familieterapeut og har en PhD in Social Work fra 1995 fra Wilfrid Laurier University og styremedlem i American Family Therapy Academy. Han er verdenskjent for måten han har forandret forståelsen av resiliens, fra fokus på individ egenskaper til kulturell basert forståelse, basert på samhandling mellom folk og deres familier, skoler, arbeidsteder og lokalsamfunn. Han er en internasjonal anerkjent og mye brukt foredragsholder og han har skrevet 14 bøker som er oversatt til flere språk, og han har bidratt med 150 publiserte vitenskapelige bidrag. Han mest kjente bidrag er [The Social Ecology of Resilience](#), for forskere på resiliens, [Working with Children and Youth with Complex Needs](#), en trenings manual for helse profesjoner. Han har en blog som heter [Nurturing Resilience](#) som er tilgjengelig på nettsiden til *Psychology Today*.

Tittel på foredrag;

The Varied Patterns of Family Resilience in Challenging Contexts

Michael Ungar beskriver; In this presentation, I review what we know about family resilience and show that while we understand much about intrafamilial protective processes, we know less about systemic interactions that are associated with family wellbeing in challenging contexts. My purpose is to address this gap in knowledge and present a map of family resilience that shows how social contexts, adverse situations, values, and resources influence the resilience of family systems. This map, and the social ecological theory of resilience which informs it, accounts for varied adaptational pathways of families coping with adversity. Seven specific pathways to resilience are reviewed along with several dimensions of family resilience that must be considered. These include: the risk factors families face; the social discourses that define families as resilient; and the qualities of families, communities and government systems that affect the availability and accessibility of the resources families need. The presentation concludes with reflection on how we can assess family resilience and the application of this map to family therapy

NFFT FONDET - 2018

KR. 50.000,- TIL UTDELING.

EN FIN MULIGHET TIL Å KOMME I GANG MED DIN IDÈ.

Fondet er et resultat av overskuddet av Verdenskongressen i Oslo i 2000. Hvert år utdeles maksimalt kr. 50.000,- i støtte til en eller flere søkere.

HVEM KAN SØKE? Medlemmer i NFFT kan søke støtte.

SØKNADSRIST: 15.september 2018

ELEKTRONISK SØKNADSSKJEMA, VEILEDNING
OG YTTERLIGERE INFO OM HVA KAN DET SØKES STØTTE TIL
FINNER DU PÅ www.nfft.no - NFFTs FOND.

Søknad sendes fondets leder:
Ella Kopperud - elkopper@online.no

NB!

SAKER TIL NFFTs GENERALFORSAMLING 2019
må være styret i hende innen 7. desember 2018.

Årskonferansen finner sted i Bergen 7. og 8. mars 2019

VELKOMMEN!

Styret NFFT

AKTUELL FORSKNING INNEN VÅRT FAGFELTET:

Ønsker du å presentere
informasjon om
forskningsprosjekter,
masteroppgaver, p.hd. og
lignende på NFFTs
hjemmesider?
Ta kontakt.

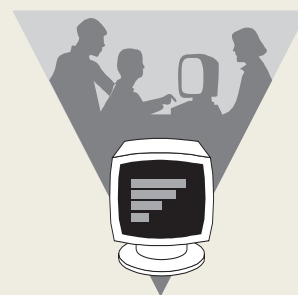
Forskningskontakter er

Lennart Lorås -

lennart.loraas@nfft.no

Camilla Jensen Oanes:

camilla.oanes@nfft.no

Se www.nfft.no:

Fag og forskning

Hold deg oppdatert, ang. systemiske kafeer og andre NFFT-aktiviteter på

www.nfft.no og våre **facebook**sider

TIL INFORMASJON: Fra våre søsterforeninger i Sverige og Danmark har vi sakset litt om aktuelle årskonferanser og seminarer:

FAMILJETERAPIKONGRESS STOCKHOLM 4-5 OKTOBER 2018

Reservera dagarna! Vi hälsar alla er välkomna, som vill delta i Svenska familjeterapiföreningens kongress i Stockholm 4-5 oktober 2018. Förutom nyttigheter kommer vi också bjuda på kalas och mingel, musik och dans. Möten!

Hovedtalare:

Professor Peter Rober från universitetet i Leuven, Belgien. Han kom i maj 2017 ut med en ny bok, *In therapy together. Family therapy as a dialogue*, där han beskriver sitt utvecklande arbete med dialogisk praktik.

Nora Bateson: Ledare för International Bateson Institute, författare, utbildare och filmregissör.

Pernilla Ouis är fil dr i humanekologi, lektor i socialt arbete och docent i hälsa (och samhälle, inriktning etniska relationer).

Dessutom flera välrenommerade föreläsare, sub plenary, ved bl a: Allan Linnér, Nova Colliander, Lars Dencik, Tryggve Balldin, Karin Pernebo och Sofia Paulsson

I programmet ingår en stor mängd workshops som spänner över många områden

Arrangeras av Föreningen för familje- och systemorienterad terapi i Stockholm (FFST) tillsammans med Congresso i Östersund, i samarbete med Svenska föreningen för familjeterapi (SFFT).

HOLD DEG OPPDATERT - FØLG MED VIA WWW.NFFT.NO

STOK

Dansk Forening for Systemisk og Narrativ Terapi og Konsultation
ÅRSMØTE 9. – 10. NOVEMBER 2018

Glostrup Park Hotel

Robusthedens årti og det ansvarlige individ

Det er ikke længere samfundets skyld, det er min

Et årsmøde hvor vi inviterer tidens tendenser indenfor og udsætter dem for refleksion og dekonstruktion. Vi åbner en dialog om tidens individuelle blik på mennesket og dets betydning for diagnosticering og medicinering

HOVEDOPLÆGSHOLDERE:

**SØREN HERTZ, JACOB MOESGAARD
OG OLE FOGH KIRKEBY**

Med fokus på robusthed i et historisk og et nutidigt perspektiv

Les mer på SFFT og STOK sine hjemmesider. Gå gjerne inn via www.nfft.no : Lenker
På disse sidene finner du også flere interessante kurs og seminarer og mye god info om hva «naboene» våre holder på med for tiden.

NB! Endring av annonsert konferanse i siste nummer.

Konferansen: «**New Developments in Narrative Practice: Children Families and Couples**» som var annonsert 24-26 oktober i Trondheim, er flyttet til våren 2019.

Nærmere info kommer senere.

Kveldsarrangement på Modum bad

Familieterapeut Lars-Ole Gjermundbo og musiker Stian Tveit fremfører 30. august forestillingen

Samliv, unger og sånt ...

En voksenforestilling, lettent, men viktig
– med foredrag, levende musikk og sang.

Hvorfor:

Forestillingen byr på utdrag fra samliv og familieliv som mange kan kjenne seg igjen i.

– Hensikten er å inspirere hver og en til å gjøre mer av det som er gøy og bra, og samtidig gi innsikt i og verktøy til å håndtere det vanskelige som dukker opp.

Hvis man går fra forestillingen og tenker «dette får vi til» eller kanskje mot til å søke hjelp sammen hvis nødvendig – da har vi lyktes, sier Lars-Ole Gjermundbo.

Hvordan:

«Samliv, unger og sånt...» skal inspirere og underholde og foregår i en uformell atmosfære. Det blir mulighet til å sette seg ned med en kopp kaffe og noe å spise – og samtidig få litt faglig påfyll.

– Forestillingen har innhold fra PREP, fra undervisning for foreldre i familieavdelingen, og egne erfaringer fra arbeid med barn og familier. Som far til tre gutter og ektemann byr jeg også på historier fra eget liv, sier Gjermundbo.

Tangenter: Stian Tveit

Foredrag og sang: Lars-Ole Gjermundbo

Dato: Torsdag 30. august

Tid: Kl 19.30

Sted: Kildehuset, Modum Bad

Bill.: Fri entré

Forestillingen varer i halvannen time.

VELKOMMEN

Se også Modum bads hjemmesider

📖 NYE BØKER:

Redaksjonen kan ikke omtale alle bøkene vi får til gjennomsyn. Den som ønsker å anmelde en av bøkene her får den til odel og eie.

Fagbokforlaget 2017

Red: Ottar Ness

Samlivsbrudd og parproblemer er noe av det mest stressende mennesker kan oppleve.

Det er forbundet med angst, depresjon, rusmisbruk, økt blodtrykk og relasjonelle konflikter, og har åpenbare omkostninger også for barn og øvrig familie, og samfunnet generelt. Stadig flere søker parterapi ved for eksempel familievernkontorer eller privatpraktiserende psykologer og parterapeuter når de opplever at forholdet er under press.

Fagfeltet er i vekst og utvikling, og med denne boka gis det et stort løft. Håndbok i parterapi består av 30 kapitler fordelt på tre deler. Del 1 gir en bred introduksjon, del 2 behandler ulike temaer som ofte kommer opp i parterapiarbeidet, mens del 3 presenterer ulike parterapeutiske tilnærminger og metoder. Kapitlene er gjennomgående illustrert med eksempler fra praksis og avsluttes med spørsmål for videre refleksjon. Boka vil være til nytte i både utdanning og terapeutisk arbeid.

Bidragstjerne: Elsa Almås, Harlene Anderson, Pia Camilla Aursand, Åse Randi Bakklund Hermanrud, Bente Barstad, Karin Barth, Bård Bertelsen, Paolo Bertrando, Trine Eikrem, Camilla Fikse, Anne Marie Fosse Teigen, Sissel Gran, Toril Hepsø, Jahn-Fredrik Holthe, Per Jensen, Ayna B. Johansen, Lena Kristiansen, Ragnvald Kvalsund, Øyvind Kvello, Anne Kyong Sook Øfsti, Sari Lindeman, Lennart Lorås, Stephen Madigan, Agnar Meling, Jon Middelborg, Hilde Opstvedt, Esben Esther Pirelli Benestad, Toril Reitan, Catrin Sagen, Dimitrij K. Samoilow, Olea Smith-Kaland, Rolf Sundet, Frode Thuen, Terje Tilden, Anne Hedvig Vedeler, Jannicke Tindberg og Rune Zahl-Olsen.

Gyldendal 2017

«Trygge barn»

Kent Hoffman , Glen Cooper , Bert Powell

Føler du på presset om å være den perfekte forelder? Er du redd for å gjøre feil, og lurer du på om du er god nok?

I vårt strev etter å gjøre alt riktig risikerer vi å glemme hva barn virkelig trenger for å bli trygge og robuste. Forfatterne hevder i denne boken at trygg tilknytning er den viktigste grunnvollen vi kan gi barna våre, og viser hvordan vi kan utvikle trygg tilknytning gjennom modellen Trygghetssirkelen.

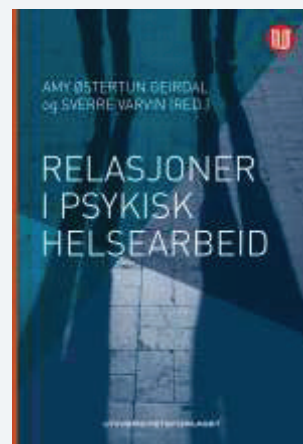

Universitetsforlaget 2018

Hvordan kan helsepersonell best ta imot og behandle flyktninger?

Flyktninger har en krevende vei til Norge, ofte preget av store påkjenninger og overgrep. Hjemlandet er forlatt, og de har mistet ikke bare nære personer og hjemlig kultur, men også sine framtidsmuligheter. Tortur og andre systematiske overgrep sikter nettopp mot å ødelegge menneskets tro på seg selv og framtida. Men det finnes mange selvhelende krefter i mennesker og i grupper. Måten vi tar imot og behandler flyktninger på, er avgjørende for at disse kreftene skal få utfoldelse.

Sverre Varvin har mer innsikt og erfaring i flyktningers liv og helse enn de fleste. Målet med boken er å gi helse-personell «håndteringskompetanse»: for eksempel hvordan krigstraumer kommer til uttrykk, hvordan man kan samhandle med et menneske som er i en slik desperat livssituasjon, de vanligste helseplagene, hvordan man kan identifisere depresjon, hvordan man bruker tolk m.m. Sverre Varvin er professor i psykisk helsearbeid, Fakultet for helsefag (HF) ved OsloMet, Storbyuniversitetet.

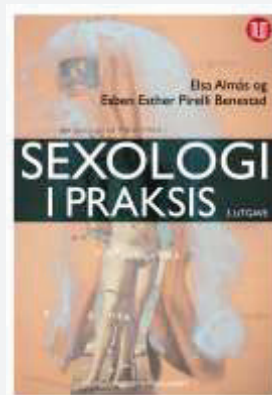
Universitetsforlaget 2017

Relasjoner i psykisk helsearbeid

Amy Østertun Geirdal (red.),
Sverre Varvin (red.)

Forandring og utvikling i psykisk helsearbeid skjer i relasjonen(e) mellom behandler(e) og klient(er), uansett hvilken behandlingsarena det dreier seg om og hvilken metode som brukes.

Forskergruppen i psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Oslo og Akershus har gjennom flere år fokusert på relasjonsarbeidet både i forskning og undervisning og presenterer resultater av dette arbeidet ut fra kliniske, forskningsmessige og litterære perspektiver. Boken er et viktig bidrag til utviklingen av fagfeltet psykisk helsearbeid.

Universitetsforlaget 2017

Sexologi i praksis. 3. utgave

Elsa Almås, Esben Esther Pirelli Benestad
Dette referanseverket foreligger nå i en gjennomrevidert og til dels nyskrevet utgave, oppdatert med ny forskning og nyere forståelser av kjønn.

Sexologi i praksis gir en grunnleggende og omfattende innføring i faget sexologi. Forfatterne beskriver menneskelig seksualitet og hvordan terapeuter kan arbeide profesjonelt med den. De presenterer en grunnholdning som friskmelder seksualiteten fra forskjellige sykdomsstempler.

Alt på disse sidene er hentet fra forlagenes omtaler. Red.

Nye Bøker:

Gyldendal 2017

Den krevende forelderrollen Familierettede intervensjoner

Helene Eng, Sigrun K. Ertesvåg,
Ivar Frønes, John Kjøbli

Relasjonen mellom barnet og de nærmeste omsorgspersonene har stor betydning for barnets utvikling. Nettopp derfor er familien en potent arena for forebyggende psykisk helsearbeid.

Av og til kan forelderrollen bli utfordrende, men ved å gi familien god støtte kan man få til endringer som er avgjørende for hvordan livet til barnet eller ungdommen blir. Familiestøttende programmer, som de som presenteres i denne boken, har alle vist dokumentert effekt og er tilgjengelige i Norge.

Universitetsforlaget 2018

Boken belyser kunnskapsmangfoldet i helsefagene, og dekker læringsmålene i vitenskapsteori for studenter i helsefagene på universitets- og høyskolenivå.

Del 1 handler om premisser for og særtrekk ved objektiv, målbar kunnskap om helse og sykdom.

Del 2 drøfter kunnskap som verken bygger på kvantifisering og beregning eller på objektivisering av kroppen: Man ikke bare har en sykdom; man er syk.

Del 3 er viet allmenne vitenskapsteoretiske problemstillinger. Hvilke trekk er felles for kunnskapsformene vi kaller vitenskapelige, og hvordan kan vitenskapelig utvikling og framskritt forstås?

Åge Wifstad er førsteamanuensis i medisinsk filosofi ved Institutt for samfunnsmedisin, UiT Norges arktiske universitet.

Akademisk forlag 2017 – DK

Barn og unge, psykiatri og samfund Søren Hertz

Hvad er der galt? Er der tale om psykisk sygdom? De spørgsmål stilles ofte, når børn og unge ikke trives.

Børn og unge er ikke problemet. De viser problemet. Heller ikke andre er problemet. Det handler om betydningen af livgivende fællesskaber. Børn og unge inviterer med deres symptomer og særlige vanskelig-heder til en proces, der kan bidrage til anderledes ro, trivsel og udvikling.

Universitetsforlaget 2018

Hvordan kan man best forstå og behandle psykiske lidelser? Og hvem er best egnet til å behandle?

Trond F. Aarre (spesialist i psykiatri og rus- og avhengighetsmedisin) ønsker å fremme en utvikling i psykisk helsevern og i rusbehandling som går fra paternalisme til likeverd, fra ekspertløsninger til tiltak som bygger på pasientens premisser. Han beskriver derfor det medisinske paradigmat som ligger til grunn for dagens behandlings-regime, og han hevder er motstridende signaler fra våre politiske myndigheter. Med det som utgangspunkt kritiserer Aarre den medisinske modellen, måten tjenestene er organisert på og ikke minst profesjonenes rolle i systemet. Han drøfter hva den tradisjonelle tilnærmingen til rusproblemer og psykisk uhelse har gjort med både holdninger og handlinger i møte med medmennesker som trenger hjelp.

«En mindre medisinsk psykiatri» er en oppfølger til utgivelsen «Manifest for psykisk helsevern» som kom i 2010.

Boken er skrevet for fagfolk, studenter og andre som er interessert i psykiske lidelser og rusproblemer, ...

INNHold METAForum 1-2018

FASTE SPALTER:

Foreningsinfo	2
Redaksjonens røst	3
Styrets side:	4
Det lyriske hjørnet	22
Ris og ros	-
Kryssord / quiz	22
Nye bøker	30-31

ARTIKLER, REPORTASJER OG REFERATER:

Fra konferanse på Færøylene Reisebrev

Ved Erna Henriette Dahl Tyskø	5
Sosialkonstuktivism og narrativ praksis Plenumsforelesning med Mary og Kenneth Gergen Ved Sigrun Klausen	7

Om emosjonsfokustert familierapi

Ved Marianne Bie	16
------------------	----

Tankestreker

Ved Gunvor Grødem aamodt	15
--------------------------	----

Til minne - Lynn Hoffman

Ved Kari Yvonne Kjølås	21
------------------------	----

SYSTEMISKE KAFEER:

Lennart Lorås i samtale med Kristin Breda Ved Erna Henriette Dahl Tyskø	10
Lennart Lorås i samtale med E. H. D. Tyskø Ved Sigrun Klausen	12
Anne Øfsti i samtale med Wenche Mühleisen Ved Stine Stockfleth	17

Div. annonser og informasjon

INVITASJON til førjulsseminaret 2018

Vedlegg som midtsider

Om Årskonferansen i Bergen 2019 – s. 24-27

Svar på quiz

1. Lynn Hoffman (1924-2017)
2. Bjørn Eldsvåg
3. Ludwig Wittgenstein (1889-1951)
4. Jaakko Seikkula og Tom Erik Arnkil
5. Bildet er av Sissel Reichelt (2008)

Bli bokanmelder.
Kontakt redaksjonen:
kariyk@online.no

Avsender:
**NFFT: Norsk forening
for familierapi**
c/o Joe Soweby
Vesleveien 4, 1484 Hakadal

DET BLIR FØRJULSSEMINAR I ÅR OGSÅ

Styret i Norsk forening for familierapi (NFFT) ønsker velkommen til det 21. Førjulsseminaret i Gamle Logens stemningsfulle lokaler og historiske omgivelser i Oslo sentrum torsdag 6. og fredag 7. desember 2018

”RECOVERY OG FAMILIEARBEID”

Relasjonelt arbeid i nettverk og nærmiljø
i samarbeid med enkeltmennesker og familier

DAG 1:

Larry Davidson og Ottar Ness

” Recovery: familier og lokalsamfunnets rolle ”

Henrik Syse

” Filosofiske betraktninger rundt begrepet Recovery ”

Dag 2

Kenneth Haugjord

” Fag og tjenesteutvikling i Kristiansand kommune.

- Med recovery som et fagideologisk ståsted ”

Erna Henriette Dahl Tyskø

” Systemisk praksis som verktøy i tverrfaglig samhandling”

Mette Grønli og Erik Tresse

” Uten oppskrift ”

Det blir musikalske og andre innslag underveis i programmet
og felles middag torsdag kveld

Fullstendig invitasjon er innlagt i dette bladet.
Påmeldingen via www.nfft.no er åpnet